

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

III. De Excommunicatione majori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Gregoriana e. *Si quem cit.* quia ejus dispositio extensionem non admittit; cum correctoria sit Juris antiqui, quò simpliciter prolata excommunicatione aliquando minorem intellectam, notat *cit. Palao Tract. 29. disp. 2. p. 2. n. 2.*

27. Tertia essentialis, sive generis in subjectas species: quarum Sotus *in 4. dist. 22. q. 3. art. 1.* quinque, scilicet Excommunicationem, Suspensionem, Interdictum, Cessationem à divinis & Irregularitatem: alii, jam ennumeratis Depositionem & Degradationem addentes, omnino septem recentent.

Sed malè; quia Censuræ, ut dictum, pœnæ sunt Medicinales, c. 1. *in 6. &* delinquente emendato atque à contumacia recedente, auferendæ: depositio autem & degradatio vindicativæ; cùm in delictis præteritis jamque emendatis habeant locum: & inflictæ (sicut etiam, sive ex defectu, sive ex delicto ortæ irregularitates) ex se perpetuæ sunt: & non per absolutionem, ut censuræ: sed per dispensationem tolluntur; eaque de causa à censuris absolventi, sive à Jure sive ab homine indulta potestas ad eas non extenditur, ut ex Romanæ curiæ stylo Navarrus *Manual. cap. 27. n. 254.* adnotavit. Cessatio etiam à Divinis, si non, ut aliqui volunt, species quadam interdicti, divinorum potius omisso: quàm, ut censuræ, illorum usus prohibitio est: & non, ut pœnæ medicinales, ad correctionem & tollendam contumaciam: sed in signum tristitiæ & mœroris Ecclesiæ, ex illata sibi gravissima injuria conceptæ, indicitur: ejusque per divinorum celebrationem transgressio non inducit irregularitatem, Navarrus *cap. cit. n. 193. & Avila de Censur. p. 1. dub. 5.* quàm à censuratis ministrantibus incurri, exploratum planùmque est ex dictis *Tit. 27. à n. 7.* & demum nunquam

à Jure, sed, contrà quàm censuræ solent, semper ab homine imponitur.

Quare DD. plerorumque doctrina constans est, censuræ propriè dictæ species solummodo esse tres, agnitas ab Innocentio III. c. *Quarenti 21. de V. S.* scilicet Excommunicationem, Suspensionem & Interdictum; quòd his solis conveniat n. 1. tradita & latè declarata definitio censuræ, Ugolinus *de Censur. Tab. 1. cap. 26.* Suarez *Simili Tract. disp. 1. s. 3. & Lainman. Lib. 1. tract. 5. p. 1. cap. 2. n. 1.*

ARTICULUS III.

De Excommunicatione Majori.

SUMMARIUM.

30. *Fideles inter se communicant in variis bonis.*
31. *Excommunicatio non merè internorum, sed externorum & mixtorum:*
32. *Et, si major sit, omnium communicatione privas.*
33. *In specie autem I. Sacramentorum usu passivò:*
34. *II. Communibus Ecclesie suffragiis:*
35. *III. Sepulturâ Ecclesiasticâ:*
36. *IV. Celebratione & assistentia divinorum:*
37. *V. Habilitate ad obtinenda beneficia & officia Ecclesiastica,*
38. *Et ad pensiones, exigentes ministerium spirituale:*
39. *VI. Distributionibus quotidianis,*
40. *Non etiam fructibus beneficiorum antè obtentorum:*
41. *VII. Usu jurisdictionis Ecclesiasticæ:*
42. *VIII. Impetratione rescripti Gratia & serè etiam Justitiæ:*

43. IX. Communicatione forensi:
 44. X. Usu cujuscunque officij publici:
 45. XI. Catera Politicâ communicatione.
 46. XII. Per annum in excommunicatione persistens de heresi est suspectus.
 47. Excommunicatio relaxatur absolute;
 48. Extra casum, quò lata est, donec aliquid presertur:
 49. Latam à Jure & non reservatam Prælatus,
 50. Et parochus proprius, ab iisque delegati,
 51. Juris conditor, hujus successor & superior,
 52. Quandoque Regulares, & in mortis articulo quivis Sacerdos:
 53. Latam per sententiam hujus auctor, successor & superior relaxant.
 54. Absolvi excommunicatus potest sub conditione,
 55. Et aliquando ad cautelam & reincidentiam solet.
 56. Forma absolutionis usu recepta,
 57. Et cautio ei pramittenda.

30. **E**xcommunicatio, sic dicta; quòd segreget à Communionem, est Censura Ecclesiastica, quâ homo Christianus ab Ecclesiæ corpore seu fidelium communionem excluditur, & bonis, per quæ illi inter se communicant, privatur, *can. Omnis Christianus* 32. *can. Canonica* 10. *Sc. 11. q. 3.*

Bona autem, quibus inter se fideles communicant, triplicis generis: & quædam quidem merè Interna sunt, ut Fides, Charitas, Gratia, per quam ipsi inter se & cum Christo mysticè copulantur, secundùm Apostolum *1. Corinth. cap. 12. V. 11.* & Ephes. *cap. 4. à V. 2.* Alia autem merè Externa, sive civilia & politica, quæ

in convictu, mutuis colloquiis & salutationibus, in contractibus, commerciis, judiciis &c. consistunt. Alia Mixta, quæ consistunt in actionibus & ceremoniis exterioribus, interiorum & spiritualem fructum ex sua institutione operantibus: ut sunt communia Ecclesiæ Sacramenta, sacrificia & officia divina, Ecclesiæ suffragia, satisfactio Christi ac Sanctorum, quæ ex communi Ecclesiæ thesauro per Indulgentias fidelibus justis applicantur, Covarruvias in *c. Alma pr. n. 3.* Suarez *disp. 8. de Censur. f. 1. n. 6.* & Laiman *Lib. 1. Tract. 5. p. 2. cap. 1. n. 2.* Ex quibus bonis excommunicatio non aufert merè interna; quippe quæ nemini invito, & per culpam propriam potius, quàm per peccatam à quocunque inflictam auferuntur: & per culpam seu peccatum mortale ablata recuperari valent, antequam homo ab excommunicatione absolvatur, *c. A nobis 28. V. Vinculum*: sed externa, tam civilia & politica quàm spiritualia & mixta, quatenus omnibus fidelibus communia sunt: quod addo; quia excommunicatio non privat fructu orationum, piorum operum & satisfactorum, quæ alii fideles proprio nomine & privatâ intentione excommunicatis applicant: sed duntaxat iis, quæ nomine Ecclesiæ publicè fiunt & fidelibus applicantur, ut colligitur ex *c. Sacris 38.* Sylvester *V. Excommunicatio 1. n. 2. cit.* Suarez *disp. 9. f. 4. n. 3.* Laiman *n. 3.* & Palao *Tract. 29. disp. 2. p. 6. num. 3.*

Sic declarata Excommunicatio alia Major, quæ, ejus nomine simpliciter prolato, intelligi semper solet, *c. Si quem 59.* alia Minor vocatur. Major est, quæ memoratorum bonorum omnium activâ & passivâ communionem privat; & propterea omnium, quas Ecclesia habet, ultima & gravissima poena est, *c. Cum non ab homine 10. de Judicis*, ex cujus decisione
 O o o 3 anathema-

anathemate, hoc est, excommunicatione majori, cum certorum rituum Ecclesiasticorum solemnitate & execratione inflictâ, non respicientes, cum *Ecclesia non habeat ultra*, quod ad correctionem faciat, *per secularem comprimendi sunt potestatem*; ut non immeritò censura hæc in communitatem ferri prohibeatur, *c. Romana 5. V. In universitate*, in 6. ne eâ ligari contingat innocentes: & iudices à S. Synodo Tridentina moneantur; ut eam infligendi potestatem sobriè magnâque circumspectione & non nisi aliis remediis deficientibus exercent, *Sess. 25. cap. 3. de Reformat.*

33. In specie autem Excommunicatio Major privat Primò Ufu Sacramentorum passivò, *c. Cum illorum 32. hæc Rubr. & c. fin. de Cleric. excom. ministr.* cum excommunicato etiam tolerato illicita sit perceptio cujuscunque Sacramenti; ut ejus perceptione graviter peccet: eorundemque usu, per executionem alicujus actûs Ordinis saltem majoris temerè præsumptam, excommunicatus non toleratus seu vitandus, imò toleratus quoque & non vitandus contrahat irregularitatem, supra *Tit. 27. n. 3. & n. 16.* explicatam.

34. Secundò, comunibus Ecclesiæ suffragiis, *c. Sacris cit.* ut pro excommunicatis, saltem vitandis, Ecclesiæ ministri sacrificia & orationes quascunque Ecclesiæ nomine extra feriam sextam Parasceves pro ipsis offerendò graviter peccent. Pro non vitandis etiam sive toleratis ea illicitè offerri, docent Covarruvias in *c. Alma p. 1. §. 6. n. 4.* Bellarmin. *de Missa Lib. 2. cap. 6.* & Suarez *cit. disp. 9. f. 2. n. 16.* quod *Extravag. Ad evitanda*, à Martino V. in Concilio Constantiensi editâ, fidelibus ea tantùm cum excommunicatis toleratis communicatio indulta sit, quæ cedit in utilitatem ipsorum: non, quæ cedit in favorem ipsorum excommunicatorum:

quorum utique maximus favor esset, si sacrificia, oblationes & orationes publicè pro ipsis fieri possent. Verùm, quia excommunicati eodem modò à communibus Ecclesiæ suffragiis, quò à cætera cum fidelibus communicatione exclusi sunt, sicut in hac, sic etiâ in dictis suffragiis communicare fideles, si quando volunt, cum ipsis valent, & satis probabiliter permittuntur ab Ugolino *de Censur. Tab. 2. §. 2. n. 3.* Henriquez *Lib. 13. cap. 11. n. 2.* Coninck *disp. 14. dub. 6. n. 40.* & Palao *cit. disp. 2. p. 6. n. 10.* partim; quòd à memorato Concilio cæteris fidelibus communicatio cum toleratis permittâ sit, *Tam intus quam extra*, hoc est, sicut in externis, sic etiam in Divinis; ac proinde etiam in orationibus & oblationibus; quia id favorabile fidelibus est ad evitandos scrupulos, qui facilè oriuntur, cum dubium est, an hi vel illi excommunicati sint aut secus: partim verò; quia ante dictum Concilium suffragia publicè fieri poterant pro excommunicatis occultis, *c. Cum non ab homine 14.* Ergo etiam post illud à fidelibus volentibus fieri poterunt pro toleratis; quia à Concilio illo in divinis communicare fideles solum prohibentur cum denunciatis & cum notoriis percussoribus clericorum.

Tertiò, Sepulturâ Ecclesiasticâ, *c. 35. Consulisti 7. de Consec. Eccles. c. Sacris 12 & Clement. 1. de Sepult.* ad quam Rubricam tamen sepulturâ illâ hodie excommunicatos solum vitandos, eos tamen etiam, qui cum penitentia signis decesserunt, privari, dictum est *n. 5.*

Quartò, Celebratione & Assistentiâ 36. divinorum officiorum, *c. Latres, c. fin. cit. c. Significavit 18. c. Responso 43. hæc Rubr. & c. Alma 24. ibid. in 6.* ut excommunicatus sacrificio Missæ, horarum Canoniarum decantationi, publicis orationibus ac processionibus, concionibus, benedictioni-

nedictionibus aquæ, chrisimatis & olei sancti interesse præsumens graviter peccet: nisi eum ignorantia, vel scandali, infamiae, aut alterius gravis damni vitandi necessitas excuset: vel, si toleratus sit, & ab alio v.g. sacerdote altaris ministrum alium non habente, requiratur, Suarez *cit. disp. 12. f. 1. n. 3.* Palao *p. 9. n. 2.* & Bonacina *de Censur. disp. 2. q. 2. p. 3. §. 1. n. 3.* Casu autem, quò excommunicatus vitandus divinis interesse præsumeret, ut exeat, monendus, & si opus sit, vi compellendus: quòd si nequeat, ceteris fidelibus recedendum est, & ipsi etiam sacerdoti, nisi Missam celebrans jam consecravit; hoc enim casu, imò etiam verbis *Qui pridie quam pateretur.* jam inchoatis, usque ad sanctissimi Corporis & Sanguinis Christi consumptionem persistere; eà autem factâ, reliquis omissis, recedere debet, *Clement. 2. §. Nonnulli.* Navarrus *Manual. cap. 27. n. 33.* Sylvester *V. Excommunicatio §. n. 3. citr.* Suarez *à n. 11.* & Laiman *cap. 2. n. 6.* Privatim tamen orare & concionem etiam in Ecclesia, dum in ea nullum divinum officium celebratur, audire permittitur, *c. Responso 43.* & tenetur ad horarum Canonicarum recitationem, ad quam aliàs ratione Ordinis, beneficii vel Religiosæ professionis est adstrictus, *citr.* Navarrus *n. 103.* Suarez *f. 2. à n. 13.* & Laiman *n. 6.*

37. Quintò, excommunicatus inhabilis est ad Dignitates, Beneficia & Officia Ecclesiastica quæcunque obrinenda; ut, quantumvis aliàs toleratus sit, ejus electio, præsentatio, nominatio, collatio irrita sit, *c. Postulâstis 7. de Cleric. excom. ministr. citr.* Navarrus *n. 21.* Covarruvias *p. 1. §. 7. n. 2.* Suarez *disp. 13. n. 2.* Laiman *n. 8.* Bonacina *p. 4. §. 8. n. 1.* & Palao *p. 10. à n. 1.* Ratio est; quia excommunicato prohibitum est officium divinum, propter quod, & non nisi ejus capacibus beneficium da-

tur, *c. fm. de Cleric. excom. ministr. & c. fm. de Rescript. in 6.* Beneficiò tamen jam possessò non privatur, & ante excommunicationem collati possessionem capere potest; quia Jure solum irritatur actus, quò acquiritur jus in beneficio, sive ejus titulus: quem jam acquisitum, possessionis apprehensio supponit.

Dubium & dissensio inter DD. est 38. de Pensione. Cujus excommunicatum esse capacem asserentibus & negantibus aliquid tribuendum; ut censurâ illâ ligatus, sicut à pensione, spirituale ministerium sive officium v.g. coadjutoris vel cooperatoris annexum habente, tanquam inhabilis removendus est, *arg. ec. fm. citr.* quòd hujusmodi pensio naturam beneficii imitatur: sic verisimiliter capax sit pensionis, cui ejusmodi ministerium annexum non est: ut quæ propter officium merè temporale vel in subsidium congruæ sustentationis aliunde deficientis assignatur; quia istius excommunicato facta collatio Jure irritata non reperitur: cujus distinctionis scedere inter se pugnantes DD. Opiniones conciliant *citr.* Laiman *p. 2. cap. 2. n. 8.* Palao *n. 6.* & alii, pro se allegantes S. Congreg. Cardd. Interpp. declarationem.

Sextò, excommunicatio privat Distributionibus quotidianis, quæ dantur pro præsentia; quia excommunicatus interesse nequit divinis officiis: à quibus absentes non percipiunt distributiones, *c. Unico, de Cleric. non resid. in 6.* & Trident. *Sess. 24. cap. 12. de Reformat.* Covarruvias *Lib. 3. Var. cap. 13. n. 8.* Garcias *p. 7. de Benef. cap. 13. n. 125.* & Moneta *p. 2. de Distribut. q. 15. n. 18.*

Fructibus quoque beneficiorum suorum excommunicatum ipsò Jure privatur, cum Panormit. *in c. Pastoralis §. 3. §. Verium, de Appellar. n. 17.* docent *citr.* Covarruvias *n. 8.* Gutierrez *Lib. 1. Q. 2. Canon. cap. 1.*

cap. 1. n. 70. Suarez cit. disp. 13. f. 2. n. 2. & Moneta cit. n. 18. id defuentes ex §. vii. ubi relatò Innocentii III. rescriptò proventus Ecclesiastici subtrahendi asseruntur ei, cui Ecclesiæ communicatio negatur. At verius excommunicatum fructibus illis ipsò Jure non privari, censet Glossa in §. cit. V. Subtrahuntur: quam secuti sunt Sanchez Lib. 3. de Matrim. disp. 51. n. 12. Vasquez de Benef. cap. §. 3. dub. 4. citr. Laiman n. 9. Bonacina p. 4. §. §. n. 2. & Palao p. 11. n. 4. Ratio, quàm moventur, est; quòd eorum privatio nullò Juris textu apertè infligatur: & propterea §. cit. textus de ea per sententiam infligenda, hòc ipsò; quòd possit, sit exaudiendus, arg. Reg. Factum 155. §. fin. ff. §. Reg. Odia 15. in 6.

Septimò, Usu jurisdictionis Ecclesiasticae, can. Andrimus 24. q. 1. c. Ad probandum 24. de Sent. & re jud. ut eam, tam in interno quàm in externo foro validè nequeant exercere, per tradita supra Tit. 27. à n. 9. Lib. 2. Tit. 1. n. 27. & Lib. 5. Tit. 27. n. 2.

Octavò, eadem obstat impetrationi Rescripti Apostolici, tam Gratiæ quàm Justitiæ; ut id, super alio quàm excommunicationis vel appellationis articulo impetratum, invalidum sit, c. Dilectus 26. de Rescript. §. c. 1. eadè Rubr. in 6. ut ribi dictum à n. 18. Verùm, quia ad effectum valoris ejusmodi rescriptis inferi solet absolutio ab omnibus censuris, huic excommunicationis effectui rarè locum esse, restè observant Coninck disp. 14. dub. 10. pr. & Palao p. 12. n. 2.

Nonò, eadem privat communicatione Forensi sive actibus pertinentibus ad judicium; ut esse nequeat judex: & si actoris etiam, procuratoris, tabellionis vel testis partes suscipiat, per exceptionem à parte, vel ex officio à judice valeat: & si vitandus sit, debeat repelli, c. A nobis 2.

de Except. §. c. Decernimus 8. hác Rubr. in 6. Quod si non fiat, valida erit sententia ceteraque acta judicialia, præterquam si excommunicatus vitandus sit judex; cum enim iste careat actuali usu jurisdictionis, ejus acta non valebunt, c. Ad probandum cit. ubi Glossa V. Inmodatus, Felinus pr. & Panormit. n. 2. Excipiendus tamen est reus: cujus partes subire potest ac debet excommunicatus in judicio conventus; ne à sua malitia commodum reportet, c. Intelleximus 7. de judiciis, ubi hac de re actum à n. 27.

Decimò, Usu cujuscumque officii publici, vg. tutoris, curatoris, executoris testamenti, præfecti hospitalis; quia hæc munera geri nequeunt sine communicatione cum aliis fidelibus, excommunicato interdicta. Acta tamen ab excommunicato, hujusmodi officio fungente, si contra eum exceptum non sit, pro validis merito habent citr. Suarez disp. 16. f. 8. n. 4. & Palao p. 15. n. 1. quòd, licet autoritate publicè constituatur, nullam tamen habeat jurisdictionem: à qua sola pendentes actus Jure irritati reperiuntur, c. Ad probandum cit.

Undecimò, ceterà communicatione Politica; non eà duntaxat, quæ celebratione contractuum, negotiorum gestione: sed eà etiam, quæ cohabitatione, convivio, commerciis, familiari conversatione & colloquiis officiosis, salutationibus &c. exercetur, can. Sicut 16. can. Ad mensam §. c. 11. q. 3. c. Nuper 29. c. Si aliquando 41. §. c. hác Rubr.

Duodecimò demum, excommunicatus, si in excommunicatione, ob quamcunque causam ab homine inflicta, toto anno contumaciter persistat, sive, ut Jura loquuntur, obduratò animò inforDESCAT, de hæresi redditur suspectus, Trident. Sess. 25. cap. 3. de Ref. ut, si nullum impedimentum alleget, scèque purgare recuset,

erisset, condemnari tanquam hæreticus possit, *c. Cum contumacia 7. de Hæreticis in 6.* quod in ea sic perleverans de Ecclesia ejusque potestate malè sentire præsumatur, Navarrus *cit. cap. 27. n. 23.* Covarruv. *in c. Alma p. 1. §. 7. n. 10.* Avila *de Censur. p. 2. cap. 6. disp. 9. dub. ult. & Palao cit. disp. 2. p. 20. n. 2.*

47. Excommunicatio major semel contracta, etiam delinquentis contumaciã cessante, plenãque satisfactiõne parti læsã exhibitã, ut cesset, auferri debet per absolutionem, *can. Si Episcopus 11. q. 3. c. Ex literis 11. de Constitut. c. Quã fronte 25. de Appellat. c. Cum desideres 15. Et. hãc Rubr. quantumvis ejus author five is, à quo inflicta est: & reus etiam, cui inflicta est, moriatur, c. Pastoralis 11. §. Præterea, de Offic. Ordin. c. A nobis 28. c. Sacris 38. bte & c. Is cui 20. in 6. Navarrus Manual. cap. 27. n. 271. Covarruvias *in c. Alma p. 1. §. 11. n. 8.* Suarez *Disp. 7. de Censur. si 1. pr. §. n. 5. & Laiman Lib. 1. tract. 5. p. 1. cap. 7. n. 1.* Nisi fortè in aliquem*

48. ejus sententia sic feratur; ut v.g. si intra triduum debiti solutionem vel satisfactiõnem pro damno vel injuria illata non exhibuerit, excommunicatus sit, maneatque, donec solverit aut satisfecerit; ea enim, quæ sic infligeretur, præstitã solutione vel satisfactiõne probabilius tolleretur sine alia absolutione; cum hanc implicitè contineat ipsa ejus sententia: quæ, sicut debitore intra triduum satisfactiõnem vel solutionem non exhibente, sine alia declaratione ligat, sic istis præstitis absolvere videtur; ne verba *Donec solverit &c.* careant effectu, *cit.* Covarruvias *n. 5.* Suarez *n. 11.* & Coninck *n. 226.*

Neque obstat, quod excommunicatio aliaque censura sint introductæ sacris Canonibus; ac proinde actus legitimi, qui conditionem vel diem non recipiunt, secundum *Reg. 50. in 6.* quia legitimum

actum nomine hãc Regulã illi tantum veniunt, quibus ex natura & institutione sua vel speciali Juris dispositione conditio, quæ ejus effectum à futuro eventu dependentem reddat: vel dies, ex quo primum eum sortiatur, adjici non potest, ut sunt Baptismi, Eucharistia, Pœnitentiã Sacramenta: non generaliter omnes actus, lege vel canone introducti vel approbati; cum actibus, ab humana voluntate dependentibus, etiam iis, qui lege vel canone introducti vel approbati sunt; ac proinde etiam excommunicationis aliisque censuris conditionem vel diem adjici, neque eorum natura, neque Jus aliquod vetet, Laiman. *cit. cap. 7. n. 1.* & Barboia *in Reg. 50. cit. num. 5.*

49. Qui autem extra allatum casum majori excommunicatione ligatum absolvere valeant, ut planius constet, præ oculis habendum est discrimen inter censuras vel potius inter duplicem eas ferendi modum: & an ea lata sit simpliciter, vel cum reservatione.

Primò enim ab ea, quæ Jure, aut etiam per sententiam generalem ab homine lata & non reservata est, absolvere subditos suos possunt non solum Episcopi, Abbates, Priores, Rectores & similes Regularium superiores, fori externi jurisdictionem in illos obtinentes, *c. Nuper 29.* sed parochus quoque & ex istius & illorum commissione sacerdotes alii, ut colligitur *exc. cit. Verbis Ab Episcopo vel proprio sacerdote:* cujus *c. decisio,* licet de excommunicatione minori sit, majorem tamen, comprehendit. Ratio enim, quæ ea unice nititur, est; *Quia conditor Canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit,* Unde eò ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi, ut cum Innocentio *in c. cit. n. 6.* & S. Thoma *in addit. 3. p. 9. 23. art. 2.* observant Sylvest. *Abolutio 1. n. 4.* Navarrus *cap. 27. n. 39.*

PPP

27. n. 39.

27. n. 39. & Suarez cit. f. 1. n. 23. & 28.

Difficile hoc nonnullis reddit ratio; quia, juxta dicta n. 15. parochus ob defectum jurisdictionis fori externi excommunicatione aliave censurâ subditos suos ligandi caret potestate, quæ cum ligatos absolvendi potestas est conjuncta, Matth. cap. 16. v. 19. & can. Verbum 51. dist. 1. de Pœnit. Verum, si hæc ratio bene concludit, parochis etiam minori excommunicatione ligatos absolvendi potestas neganda est, contra c. cit. dēcisionem: quæ quia omnino clara est, ab utraque excommunicatione absolvendi facultas parochis est adstruenda. Ne autem id iustō difficius accidat, statuendum est, eam potestatem parochis non competere proprii officii seu muneris sui ordinarii ratione: sed ex delegatione Juris, ab excommunicatione absolvendi duntaxat, non etiam ligandi potestatem ipsis committentis, ut præter laudatum Suarez ponderat Ugo-
linus Tab. 1. de Censur. cap. 10. §. 5. n. 3.

§ 1. Secundō, simili modō ab ejusmodi excommunicatione, Jure latâ, istius conditoris, successoris, ab utroque delegatum, & superiorem absolvere posse, colligitur ex c. Nuper 29. & cum Panorm. in c. Ex frequentibus 3. de Institut. n. 7. docent citr. Suarez f. 5. n. 1. & Laiman p. 2. cap. 6. n. 2. exceptis tamen nonnullis casibus: quibus ab excommunicatione, Jure latâ, absolvere possunt inferiores, veluti Primō in articulo vel periculo mortis: in quo constitutos à quacunque à Jure vel homine lata excommunicatione absolvere valet quilibet sacerdos, ex decreto Trident. Sess. 14. cap. 7. de Sacrament. Pœnit. recepto tamen juramento, cessante illō periculo, se quamprimum præsentandi ei, à quo de Jure erant absolvendi, c. Eos qui 22. in 6. Quō modō tamen absoluti si juramentum implere, seque ei præsentare negligant, in suam & reservatam ex-

communicationem reincident, c. cit. Covarruvias in c. Alma cit. p. 1. §. 11. in 6. Suarez disp. 22. f. 1. n. 62. & Barbosa in c. cit. n. 2. Secundō, ab excommunicatione can. Si quis suadente 17. q. 4. Episcopi, Abbates & alii Regularium superiores subditos suos absolvere Jure permittuntur variis casibus, à n. 97. referendis. Tertio à cæteris etiâ excommunicationibus sēdi Apostolicæ reservatis (exceptis, quæ in Bulla Cœnæ continentur) absolvendi potestatem ex privilegio obtinent Religiosi Mendicantes, & alii, cum ipsis in privilegiis communicantes, ut habet Compend. Privileg. f. 7. v. Absolutio, §. 1.

Tertio, ab excommunicatione ab homine lata per sententiam specialem regulariter absolvit auctor five is, à quo ea est lata: dummodo ejus jurisdictione per renuntiationē vel depositionem extincta, vel per censuram suspensa vel, si delegatus eam tulit, delegatio finita non sit, c. Pastoralis 11. §. Præterea, de Offic. Ordini & c. Quarenti 26. de Offic. deleg. ejusque successor, can. Si Episcopus, 11. q. 3. non solum perpetuus: sed temporaneus quoque; ac proinde ab Episcopo inflicta, vacante sede, Capitulum, c. Unico de Major & Obed. in 6. & delegatus, arg. Reg. Qui facit 72. in 6. exceptis nonnullis casibus, quibus ab inferiori lata excommunicatio sedis Apostolicæ absolutioni specialiter reservatur, quos refert cit. Palao disp. 1. p. 11. §. 4. n. 4. Ab eadem excommunicatione absolvere etiam potest auctor superior, obtinens plenam jurisdictionem in eum, qui excommunicationis vinculo est ligatus: qualem in fideles omnes Papa, Generalis in Ordinis, Provincialis in provincia suæ Monasteriorum vel collegiorum Regularium: non etiam in suffraganeorum suorum subditos Archiepiscopus habet; cum enim iste in illos jurisdictionem non habeat, præterquam

quam in appellationis & quibusdam aliis casibus Jure expressis, *can. 1. can. Nullus Primas 7. Co. 9. q. 3. Et Pastoralis cit. pr.* à suæ provincie Episcopo excommunicatos absolvere nequit, nisi ad ipsum provocatum sit appellandò, Panormit. in §. *Præterea cit. n. 1. cit.* Navarrus n. 40. Suarez s. 2. à n. 2. & Laiman cap. 7. n. 2.

54. Absolvi ab excommunicatione possunt non solum præsentés, sed absentes quòque: & variè solent; aliquando enim simpliciter & absolutè, ut rei à contumacia recedentes & emendati: aliquando sub aliqua conditione, ut excommunicatus à censura liberetur, *Si debitum soluerit, Cùm præstiterit satisfactionem*: aliquando ad cautelam, ut vocant, sive ad cavendum damnum, vg. gratiæ Apostolica, electionis vel collationis beneficii nullitatem &c. quòd censuræ ignorantiam habens ex ea sentiret; quomodo ad vitandam Sacramenti irreverentiam absoluti à peccatis in foro conscientie præmitti solet absolutio à censuris: aliquando ad reincidentiam sive, ut absolutus, si opus vg. solutionem aut aliam satisfactionem intra certum tempus non exequatur, si, periculò mortis cessante, vel aliò impedimentò sublatò, se non sistat ei, à quo absolvi de Jure deberet, in similem excommunicationem reincidat: vel etiam ad certum duntaxat effectum, vg. ut excommunicatus testimonium perhibere in judicio, aliùmve actum censurato non permissum valeat exercere. Quò tamen postremò modò absolutus non ab ipsa excommunicatione aliave censura, sed ab aliquò tantùm effectu, vg. impedimento eà inducò liberatur, *cit.* Laiman p. 1. cap. 7. n. 6. Palao disp. 1. p. 11. §. 2. à n. 1. & Pirrhing ad hanc Rubr. à n. 165.

55. Forma absolutionis ab hac, & reliquis etiam censuris, nulla Jure præscripta: usù tamen, cùm ea præsentibus confertur,

approbata est, *Ego te absolvo à vinculo excommunicationis, quam incurristi vg. sacrilega percussione, & restituo te Sacramentis Ecclesie & fidelium communi- ni, In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Amen.* Cui in publica & solenni absolutione Pfalmus aliquis Penitentialis præmitti, & adhiberi solent certi ritus, *c. A nobis 28.* & in Pontificali Romano præscripti.

Ante absolutionem exigi & præstari à reo debet duplex cautio. Una de parendo mandatis Ecclesie & ipsi absolventi sive, quòd ab ejusmodi crimine in posterum velit abstinere, *c. Ex tenore 10. Et c. Adhac 12.* quæ tamen exigi ferè tantùm solet, & excommunicatis ob crimen valde enorme & perniciosum, ut violentas manus injicientis in clericum, falsarii, incendiarii & similibus sunt. Altera de satisfaciendo parti læsæ sive ei, cui injuria vel damnum illatum est per delictum, ob quòd excommunicatio à Jure vel homine est inflicta, ut colligitur ex *c. Soler 2. in 6.* nisi ei actu jam satisfactum esset, vel cum ea transactum; si enim hoc factum non sit, nec fieri statim queat, de ea faciendæ præstari cautio debet per pignora aut fidejussionem: vel, si talis præstari ob inopiam aliàmve causam nequeat, per juramentum, *arg. Auth. Generaliter C. de Episc. & Cleric.* Panormit. in c. *Qua fronte 25. de Appell. n. 17.* Sylvester V. *Absolutio 3. n. 3.* Sanchez *Lib. 2. Moral. cap. 13. n. 23.* & Laiman *cit. p. 2. cap. 6. n. 8.* ubi tamen monet, in foro interno aliquando sufficere simplicem promissionem.

ARTICULUS IV.

De Excommunicatione Minori.

P p p a

SUM.